

Rada
Európskej únie

V Bruseli 17. februára 2021
(OR. en)

6125/2/21
REV 2

LIMITE

EDUC 47
JEUN 14
SOC 75
EMPL 53
RECH 60
COMPET 100
TELECOM 61

POZNÁMKA

Od: Generálny sekretariát Rady

Komu: Výbor stálych predstaviteľov

Č. predch. dok.: 6097/21

Predmet: Návrh uznesenia Rady o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave v záujme vytvorenia európskeho vzdelávacieho priestoru a neskôr (2021 – 2030)

Delegáciám v prílohe zasielame návrh uznesenia Rady o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave v záujme vytvorenia európskeho vzdelávacieho priestoru a neskôr (2021 – 2030).

Návrh uznesenia Rady o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave v záujme vytvorenia európskeho vzdelávacieho priestoru a neskôr (2021 – 2030)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

PRIPOMÍNAJÚC

- schválenie pracovného programu „Vzdelávanie a odborná príprava 2010“ („ET 2010“) Európskou radou na jej zasadnutí v Barcelone v marci 2002, začatie nového cyklu na základe záverov Rady z 12. mája 2009 o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave („vzdelávanie a odborná príprava 2020“ – „ET 2020“) a hodnotenie v spoločnej správe Rady a Komisie na rok 2015 o vykonávaní strategického rámca pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave (ET 2020), ktorými sa vytvoril a získal kontinuitu pevný rámec pre európsku spoluprácu v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, založený na spoločných cieľoch a zameraný v prvom rade na podporu zlepšovania vnútroštátnych systémov vzdelávania a odbornej prípravy tvorbou komplementárnych nástrojov na úrovni EÚ, vzájomným učením a výmenou osvedčených postupov pomocou otvorenej metódy koordinácie,
- politické súvislosti tejto otázky uvedené v prílohe I

a BERÚC DO ÚVAHY,

- že v Rímskej deklarácii z marca 2017 sa vedúci predstavitelia EÚ zaviazali, že sa budú usilovať o Úniu, „v ktorej dostanú mladí ľudia najlepšie vzdelanie a najlepšiu odbornú prípravu, v ktorej môžu študovať a nájsť pracovné príležitosti na celom kontinente“,
- že vedúci predstavitelia EÚ na sociálnom samite v Göteborgu v roku 2017 spoločne vyhlásili Európsky pilier sociálnych práv, v ktorom sa ako jeho prvá zásada stanovuje, že každý má právo na kvalitné a inkluzívne vzdelávanie a odbornú prípravu a celoživotné vzdelávanie, ako jeho štvrtá zásada právo na včasnú a cieleňú pomoc na zlepšenie vyhliadok zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, ktorá zahŕňa pomoc pri odbornej príprave a rekvalifikácii, a ako jeho jedenásta zásada právo detí na cenovo dostupné a kvalitné vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve a právo detí zo znevýhodneného prostredia na osobitné opatrenia na podporu rovnosti príležitostí,
- že v záveroch Európskej rady zo 14. decembra 2017 sa vyzdvihuje kľúčový význam vzdelávania pri budovaní inkluzívnej a súdržnej spoločnosti a pre zachovanie európskej konkurencieschopnosti, čím sa vzdelávanie a odborná príprava prvýkrát stávajú jadrom európskej politickej agendy,
- pokrok dosiahnutý v rámci pracovného programu ET 2010 a v rámci ET 2020 najmä v podporovaní vnútroštátnych reforiem, uznávajúc, že naďalej sú tu zásadné výzvy, ak má Európa naplniť ambície stanovené v uvedených vyhláseniach,

- že Komisia spolu s členskými štátmi iniciovala opatrenia na dosiahnutie tejto vízie budúcnosti vzdelávania a odbornej prípravy vytvorením európskeho vzdelávacieho priestoru¹ počnúc rokom 2018, na čo Rada reagovala prijatím záverov Rady z 22. mája 2018 o formovaní vízie európskeho vzdelávacieho priestoru a uznesenia Rady z 8. novembra 2019 o ďalšom rozvoji európskeho vzdelávacieho priestoru v záujme podpory systémov vzdelávania a odbornej prípravy orientovaných na budúcnosť,
- úsilie v rámci bolonského procesu, posilnené rímskym ministerským komuniké z novembra 2020, ako aj úsilie v rámci kodanského procesu, takisto nedávno posilnené osnabrúckou deklaráciou z novembra 2020,
- že v ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 sa zdôrazňuje význam zaručenia rovnakých príležitostí, inkluzívneho vzdelávania s osobitným zreteľom na znevýhodnené skupiny, ako aj význam investovania do rekvalifikácie a zvyšovania úrovne zručností,

ZDÔRAZŇUJE, že:

- vzdelávanie a odborná príprava zohrávajú kľúčovú úlohu pri formovaní budúcnosti Európy v čase, keď je nevyhnutné, aby jej spoločnosť a hospodárstvo boli viac súdržné, inkluzívne, digitálne, udržateľné, ekologické a odolné a aby sa občanom zaručilo osobné naplnenie a dosiahnutie pohody, aby boli pripravení prispôbovať sa premenlivému trhu práce a aktívne a zodpovedne si plnili občianske povinnosti,
- pandémie COVID-19 vystavila sektor vzdelávania a odbornej prípravy bezprecedentnému tlaku a spôsobila rozsiahly prechod na dištančnú a zmiešanú výučbu a učenie sa. Tento prechod so sebou priniesol rôzne výzvy a príležitosti pre systémy a komunity v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy a v členských štátoch odkryl vplyv digitálnej priepasti a nedostatky v pripojiteľnosti, ako aj nerovnosť medzi majetkovými skupinami a medzi mestským a vidieckym prostredím, no zároveň tiež upozornil na potenciál vzdelávania a odbornej prípravy pri posilňovaní odolnosti a udržateľného a inkluzívneho rastu,

¹ COM(2017) 673 final.

- európsky vzdelávací priestor umožní učiacim sa vzdelávať v rôznych etapách života a hľadať si zamestnanie v celej EÚ a členským štátom a zainteresovaným stranám spolupracovať na tom, aby sa vysokokvalitné, inovačné a inkluzívne vzdelávanie a odborná príprava, ktoré podporuje hospodársky rast a vysokokvalitné pracovné príležitosti, ako aj osobný, spoločenský a kultúrny rozvoj, stali vo všetkých členských štátoch a regiónoch v celej EÚ skutočnosťou,
- okrem toho bude európsky vzdelávací priestor priestorom, kde budú môcť učitelia a pedagogickí pracovníci ľahko spolupracovať a komunikovať medzi odborními, kultúrami a hranicami a kde sa budú kvalifikácie a výsledky študijných pobytov v zahraničí automaticky uznávať,²

UZNÁVA, že:

- predchádzajúci strategický rámec pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave (ET 2020) pomohol podporiť vzájomné učenie vo vzdelávaní a odbornej príprave prostredníctvom spoločných strategických cieľov, spoločných referenčných nástrojov a prístupov, faktov a údajov zo všetkých príslušných európskych agentúr a medzinárodných organizácií a výmeny osvedčených postupov a partnerského učenia medzi členskými štátmi EÚ a inými zainteresovanými stranami a podporil uskutočňovanie vnútroštátnych reforiem v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy,
- aktualizovaný strategický rámec pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave – v rámci ktorého sa plne rešpektuje zásada subsidiarity a rozmanitosť vnútroštátnych systémov vzdelávania členských štátov a ktorý nadväzuje na výsledky predchádzajúcich rámcov – zlepši túto spoluprácu v oblastiach, ako je posilnená koordinácia, a to aj na politickej úrovni, väčšie synergie medzi rôznymi politikami, ktoré prispievajú k sociálnemu a hospodárskemu rastu a zelenej a digitálnej transformácii, a posilnená komunikácia a šírenie výsledkov, v duchu výraznejšie inovačnej a výhľadovej perspektívy podpory reforiem vo vzdelávaní a odbornej príprave,

² V súlade s odporúčaním Rady z 26. novembra 2018 týkajúcim sa podpory automatického vzájomného uznávania kvalifikácií získaných v rámci vysokoškolského vzdelávania, vyššieho sekundárneho vzdelávania a odbornej prípravy a výsledkov študijných pobytov v zahraničí (Ú. v. EÚ C 444, 10.12.2018, s. 1).

- kríza spôsobená pandemiou COVID-19 ukázala, že systémy vzdelávania a odbornej prípravy musia byť dostatočne flexibilné a odolné voči výpadkom vo svojich pravidelných cykloch, a dokázala, že štáty EÚ sú schopné nájsť riešenia, aby sa mohlo v procesoch výučby a vzdelávania pokračovať rôznymi spôsobmi a v rôznych kontextoch, a zaručiť, že všetci učiaci sa bez ohľadu na svoje sociálno-ekonomické zázemie alebo vzdelávacie potreby môžu pokračovať vo vzdelávaní. To isté platí pre rámec európskej spolupráce, ktorý by mal ostať dostatočne flexibilný, aby dokázal reagovať na súčasné aj budúce výzvy, a to aj v kontexte európskeho vzdelávacieho priestoru,

VÍTA a BERIE NA VEDOMIE

hlavné prvky a najmä víziu uvedenú v oznámení Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o vytvorení európskeho vzdelávacieho priestoru do roku 2025³ z 30. septembra 2020 toho, ako môže európska spolupráca ďalej prispieť ku kvalite, inkluzívnosti a digitálnemu a ekologickému rozmeru systémov vzdelávania a odbornej prípravy v EÚ. V tomto oznámení sa navrhuje rámec, ktorý má umožniť spoluprácu členských štátov a angažovanosť príslušných zainteresovaných strán, vrátane štruktúry podávania správ a analýz a obsahuje návrhy cieľových hodnôt vo vzdelávaní s cieľom povzbudiť a sledovať reformy vo vzdelávaní a odbornej príprave v záujme vytvorenia európskeho vzdelávacieho priestoru do roku 2025,

a VÍTA TIEŽ

- hlavné prvky oznámenia Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Európsky program v oblasti zručností pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť“ z júla 2020,⁴

³ COM(2020) 625 final.

⁴ COM(2020) 274 final.

- hlavné prvky oznámenia Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Akčný plán digitálneho vzdelávania 2021 – 2027 – Prispôsobenie vzdelávania a odbornej prípravy digitálnemu veku“ zo septembra 2020,⁵

ZHODLA SA na tom, že:

1. Do roku 2030 bude vytvorenie a ďalší rozvoj európskeho vzdelávacieho priestoru zastrešujúcim politickým cieľom nového strategického rámca pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave, prestupujúcim všetky strategické priority a prioritné oblasti uvedené v tomto uznesení, keďže strategický rámec pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave bude hlavným nástrojom podpory a implementácie európskeho vzdelávacieho priestoru, ktorý prispeje k jeho úspešnému vytvoreniu a ambicióznemu ďalšiemu rozvoju⁶ vďaka svojim iniciatívam a spoločnej vízii v duchu spoločnej tvorby.
2. V rámci úsilia o vytvorenie európskeho vzdelávacieho priestoru do roku 2025 by mala byť hlavným cieľom európskej spolupráce vo vzdelávaní a odbornej príprave podpora ďalšieho rozvoja systémov vzdelávania a odbornej prípravy v členských štátoch, ktoré majú zaručiť:
 - a) všetkým občanom osobné, spoločenské a profesijné naplnenie, súčasne podporujúc demokratické hodnoty, rovnosť, sociálnu súdržnosť, aktívne občianstvo a medzikultúrny dialóg;
 - b) udržateľnú hospodársku prosperitu, zelenú a digitálnu transformáciu a zamestnateľnosť.

⁵ COM(2020) 624 final.

⁶ Podľa uznesenia Rady z 8.novembra 2019 o ďalšom rozvoji európskeho vzdelávacieho priestoru v záujme podpory systémov vzdelávania a odbornej prípravy orientovaných na budúcnosť, Ú. v. EÚ C 389, 18.11.2019, s. 1.

3. Európska spolupráca vo vzdelávaní a odbornej príprave v období do roku 2030 by mala prebiehať v kontexte strategického rámca, ktorý zastrešuje systémy vzdelávania a odbornej prípravy ako celok inkluzívnym a celostným spôsobom s perspektívou celoživotného vzdelávania. Je to potrebné vyzdvihnúť ako základnú zásadu, o ktorú sa opiera celý rámec a ktorej cieľom je obsiahnuť výučbu, odbornú prípravu a vzdelávanie vo všetkých kontextoch a na všetkých stupňoch – a to tak formálne a neformálne vzdelávanie, ako aj informálne učenie sa –, počnúc vzdelávaním a starostlivosťou v ranom detstve až po vzdelávanie dospelých vrátane odborného vzdelávania a prípravy (OVP) a vysokoškolského vzdelávania, a to aj v digitálnom prostredí. Európska spolupráca vo vzdelávaní a odbornej príprave by mala prispieť aj k príslušným prioritám európskeho semestra.
4. Úsilie vynaložené v tomto novom rámci by malo prispievať k zelenej a digitálnej transformácii v súlade s cieľmi stanovenými v oznámení Komisie „Európska zelená dohoda“ z decembra 2019,⁷ ako aj s hlavnými prvkami oznámenia Komisie „Formovanie digitálnej budúcnosti Európy“ z februára 2020.⁸
5. Tieto ciele treba tiež vnímať z globálneho hľadiska, keďže spolupráca vo vzdelávaní a odbornej príprave sa postupne stáva dôležitým nástrojom vykonávania vonkajších politík EÚ, založených na európskych hodnotách, dôvere a autonómii. EÚ sa vďaka tomu môže stať ešte príťažlivejšou destináciou a partnerom nielen v globálnej súťaži o talenty, ale aj pri presadzovaní strategických partnerstiev s medzinárodnými partnermi v záujme poskytovania inkluzívneho, kvalitného vzdelávania pre všetkých, vo všetkých kontextoch a na všetkých stupňoch vzdelávania. Spolupráca je tak základom pre dosiahnutie geopolitických priorít Únie, ako aj cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja do roku 2030, a to tak na celosvetovej úrovni, ako aj v členských štátoch EÚ. Presadenie väčšej koordinácie medzi EÚ a členskými štátmi posilní postavenie Európy ako kľúčového partnera vo vzdelávaní na celosvetovej úrovni a pomôže upevniť väzby medzi európskym vzdelávacím priestorom a zvyškom sveta.

⁷ COM(2019) 640 final.

⁸ COM(2020) 67 final.

6. Účinné a efektívne investície do vzdelávania a odbornej prípravy sú predpokladom zvyšovania kvality a inkluzívnosti systémov vzdelávania a odbornej prípravy a zlepšovania vzdelávacích výsledkov, ako aj podpory udržateľného rastu, zlepšovania životných podmienok a budovania inkluzívnejšej spoločnosti. Intenzívnejšie úsilie v oblasti investícií môže, rešpektujúc zásadu subsidiarity, pomôcť pri obnove po súčasnej kríze a prispieť k zelenej a digitálnej transformácii v sektore vzdelávania a odbornej prípravy.
7. Pravidelné monitorovanie pokroku v plnení stanovených cieľov prostredníctvom systematického zberu a analýzy medzinárodne porovnateľných údajov významnou mierou prispieva k fundovanej tvorbe politík. Strategické priority uvedené nižšie by preto mali v období rokov 2021 – 2030 sprevádzať ukazovatele a cieľové hodnoty na úrovni EÚ uvedené v prílohe II k tomuto uzneseniu. Nadviaže sa nimi na výsledky dosiahnuté v poslednom cykle európskej spolupráce vo vzdelávaní a odbornej príprave a pomôžu merať celový pokrok na európskej úrovni, ukázať, čo sa dosiahlo, ako aj stimulovať a podporiť rozvoj a reformy systémov vzdelávania a odbornej prípravy.
8. Strategický rámec bude mať v najbližšom desaťročí týchto päť strategických priorít:

– **Strategická priorita č. 1: Zlepšenie kvality, rovnosti, inklúzie a úspešnosti vo vzdelávaní a odbornej príprave pre všetkých**

Ak majú všetci jednotlivci uspieť v dnešnom svete a zvládať budúce transformácie v spoločnosti, hospodárstve a na trhu práce, musia byť vybavení príslušnými vedomosťami, zručnosťami, kompetenciami a postojmi. Vzdelávanie a odborná príprava sú kľúčom osobného, občianskeho a profesijného rozvoja európskych občanov.

Súčasťou vízie kvality vo vzdelávaní a odbornej príprave na úrovni EÚ je nadobúdanie kľúčových kompetencií vrátane základných zručností ako nevyhnutného základu budúceho úspechu⁹ vďaka podpore vysokokvalifikovaných a motivovaných učiteľov a školiteľov, ako aj iných pedagogických pracovníkov.

Výzvou, a to najmä so zreteľom na predpokladané dôsledky pandémie COVID-19, ostáva predčasné ukončenie školskej dochádzky, ktoré vystavuje mladých ľudí a dospelých obmedzeným sociálno-ekonomickým príležitostiam, hoci sa jeho rozsah v poslednom desaťročí znížil. Je nevyhnutné snažiť sa o ďalšie znižovanie podielu predčasného ukončenia školskej dochádzky a pokúsiť sa dosiahnuť, aby viac mladých ľudí získalo kvalifikáciu vo vyššom sekundárnom vzdelávaní.

Vnútroštátnym systémom vzdelávania a odbornej prípravy sa podarilo zlepšiť výsledky v týchto oblastiach, ale naďalej je potrebné určiť, aké politické opatrenia dokážu zlepšiť úspešnosť vzdelávania pre všetkých učiacich sa.

Zaručením kvalitného a inkluzívneho vzdelávania a odbornej prípravy pre všetkých môžu členské štáty ďalej obmedziť prejavy sociálnej, hospodárskej a kultúrnej nerovnosti.

V celej Európe je však podiel učiacich sa zo znevýhodneného prostredia vrátane vidieckych a vzdialených oblastí medzi učiacimi sa so slabými výsledkami nepomerne vysoký a pandémia COVID-19 ešte viac upozornila na význam rovnosti a inklúzie vo vzdelávaní a odbornej príprave.

V záujme zaručenia skutočne inkluzívneho vzdelávania a rovnakých príležitostí pre všetkých učiacich sa na všetkých stupňoch a vo všetkých typoch vzdelávania a odbornej prípravy by sa akademický úspech a výsledky mali stať nezávislé od sociálneho, hospodárskeho a kultúrneho postavenia alebo od iných osobných okolností.

Mimoriadne dôležitú úlohu zohráva kvalitné vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve, ktorá by sa mala ďalej posilňovať ako základ budúceho úspechu vo vzdelávaní.

⁹ Ako sa uvádza v odporúčaní Rady z 22. mája 2018 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie, Ú. v. EÚ C 189, 4.6.2018, s. 1.

Treba podporovať aj všetky iné opatrenia na dosiahnutie širšej inklúzie, ako je podpora prístupu osôb so zdravotným postihnutím k inkluzívnemu kvalitnému vzdelávaniu,¹⁰ podpora osôb so špeciálnymi vzdelávacími potrebami, učiacich sa s migrantským pôvodom a iných zraniteľných skupín v prístupe k inkluzívnemu, kvalitnému vzdelávaniu, podpora návratu k vzdelávaniu v perspektíve celoživotného vzdelávania a poskytovanie príležitostí vstúpiť na trh práce rôznymi dráhami vzdelávania a odbornej prípravy.

Inkluzívne vzdelávanie a odborná príprava znamenajú tiež rozvíjanie rodovej citlivosti vo vzdelávacích procesoch a v inštitúciách vzdelávania a odbornej prípravy a spochybňovanie a odstraňovanie rodových stereotypov, najmä tých, ktoré obmedzujú chlapcov a dievčatá pri výbere študijného odboru. Tradičné mužské alebo ženské povolania by sa mali viac propagovať u osôb menej zastúpeného pohlavia. Je tiež potrebné ďalšie úsilie o vhodnú rodovú vyváženosť na vedúcich pozíciách inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy.

Dôležitú úlohu pri prispôbovaní vzdelávacích prostredí, učebného materiálu a výučby rôznym učiacim sa zohrávajú digitálne technológie. Tie môžu prispieť k skutočnej inklúzii za predpokladu, že sa súčasne vyriešia otázky digitálnej priepasti, a to z hľadiska infraštruktúry, ako aj z hľadiska digitálnych zručností.

– **Strategická priorita č. 2: Celoživotné vzdelávanie a mobilita ako realita pre všetkých**

Spoločenské, technologické, digitálne, environmentálne a hospodárske výzvy čoraz viac ovplyvňujú náš život a prácu vrátane rozdelenia pracovných miest a dopytu po zručnostiach a kompetenciách. Vzhľadom na vysoký počet predpokladaných kariérnych zmien priemerného európskeho občana spolu s vyšším vekom odchodu do dôchodku sú celoživotné vzdelávanie a celoživotné profesijné poradenstvo vrátane osvetovej činnosti podmienkami spravodlivej transformácie, keďže úroveň vzdelania a zručností vrátane digitálnych zručností ostávajú základným faktorom na trhu práce.

¹⁰ V súlade s Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím z 13. decembra 2006.

Celoživotné vzdelávanie prestupuje celkovú víziu a ciele vzdelávania a odbornej prípravy v EÚ a celostným spôsobom sa vzťahuje na všetky stupne a typy vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj neformálne vzdelávanie a informálne učenie sa.

Je potrebné dosiahnuť ďalší pokrok v poskytovaní kvalitného celoživotného vzdelávania všetkým učiacim sa okrem iného zaručením priepustnosti a flexibility medzi rôznymi vzdelávacími dráhami v rôznych formách a na rôznych stupňoch vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj potvrdzovaním neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa.

Systémy vzdelávania a odbornej prípravy by mali byť flexibilnejšie, odolnejšie, nadčasovejšie a prístupnejšie, mali by byť dostupné pestrejšej palete učiacich sa a ponúkať uznávanie a potvrdzovanie predchádzajúceho vzdelávania, príležitosti na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu, a to aj na vyšších kvalifikačných stupňoch a počas celého pracovného života¹¹ s podporou iniciatív, ako sú Európske univerzity a centrá excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy, spustených v rámci programu Erasmus+.

V súčasnosti sme svedkami toho, že na trhu práce narastá potreba odlišnej kombinácie zručností a kvalifikácií a štrukturálne sa mení profil OVP. Oba trendy si vyžadujú modernizované, účinné, inkluzívne a excelentné OVP, ktoré dokáže prispieť k zvládaniu výziev na trhu práce a spoločenských výziev. Je nevyhnutné pokračovať v ďalšom rozvoji OVP ako prístupnej a vysokokvalitnej dráhy pre zamestnanie a život.

Priemerná účasť dospelých na vzdelávaní v EÚ ostáva nízka, čo ohrozuje skutočne udržateľný a spravodlivý hospodársky rast v Únii. Inovácie vo vzdelávacích dráhach, nové vzdelávacie prístupy vrátane individuálnych prístupov a vo vzdelávacích prostrediach vo všetkých inštitúciách vzdelávania a odbornej prípravy vrátane vysokých škôl, ako aj na pracovisku a v komunitnom prostredí sú predpokladom lepšieho uspokojovania potrieb širšej škály učiacich sa, keďže čoraz väčší počet dospelých sa bude musieť rekvalifikovať a zvýšiť úroveň svojich zručností.

¹¹ V súlade s cieľmi uvedenými v odporúčaní Rady z 24. novembra 2020 týkajúcom sa odborného vzdelávania a prípravy (OVP) pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť (Ú. v. EÚ C 417, 2.12.2020, s. 1) a v osnabrückej deklarácii z 30. novembra 2020.

Mali by sa tiež posilniť opatrenia, ktoré umožnia dospelým nadobúdať základné zručnosti a budú ich v tom motivovať, aby sa mohli zaručiť rovnaké príležitosti a širšia spoločenská účasť, čím sa umožní celostný prístup k vzdelávaniu dospelých.

Ako základný prvok celoživotného vzdelávania a dôležitý prostriedok podpory osobného rozvoja, zamestnateľnosti a adaptability by sa mala naďalej rozširovať mobilita učiacich sa, učiteľov, ich školiteľov a pracovníkov ako kľúčová súčasť spolupráce v EÚ a nástroj na zvyšovanie kvality a inklúzie vo vzdelávaní a odbornej príprave a na podporu viacjazyčnosti v EÚ. Je dôležité usilovať sa o vyváženosť tokov mobility, aby sa stimulovala optimálna cirkulácia mozgov, a monitorovať ju okrem iného sledovaním uplatnenia absolventov.

Je potrebné ďalšie úsilie, aby sa odstránili existujúce prekážky a zábrany vo všetkých typoch vzdelávacej a výučbovej mobility vrátane problémov súvisiacich s prístupom, poradenstvom, študentskými službami a uznávaním, a to aj pokiaľ ide o vplyv akýchkoľvek súčasných alebo budúcich cestovných obmedzení.

V záujme posilnenia spolupráce medzi inštitúciami vzdelávania a podpory mobility sú tiež potrebné ďalšie opatrenia v oblastiach ako automatické uznávanie kvalifikácií a študijných pobytov v zahraničí a zabezpečovanie kvality. Je potrebné ďalšie úsilie, aby sa využili európske iniciatívy na uľahčenie mobility vrátane iniciatív financovaných v rámci programu Erasmus+.

– **Strategická priorita č. 3: Zvyšovanie kompetencií a motivácie pedagogických zamestnancov**

Učitelia, školitelia, vzdelávaci a pedagogickí pracovníci a vedúci pracovníci v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy na všetkých stupňoch tvoria jadro vzdelávania a odbornej prípravy. Ak sa má podporiť inovácia, inklúzia, kvalita a výsledky vo vzdelávaní a odbornej príprave, pedagógovia musia byť vysokokompetentní a motivovaní, čo si vyžaduje rad vzdelávacích príležitostí a podporu počas celej ich kariéry.

Viac ako kedykoľvek predtým je potrebné venovať pozornosť dobrým pracovným podmienkam učiteľov, školiteľov a pedagogických pracovníkov v systémoch vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré sú dôležitým faktorom aj z hľadiska kvality vzdelávania a odbornej prípravy, keďže majú vplyv nielen na spokojnosť učiteľov, ale aj na kvalitu výučby.

Je tiež potrebné zvýšiť príťažlivosť a hodnotu učiteľského povolania, čo je čím ďalej tým dôležitejšie, keďže krajiny EÚ čelia nedostatku učiteľov a ich starnutiu.¹²

Kľúčová vedúca úloha vzdelávania a odbornej prípravy by sa mala zohľadniť aj pri vytváraní priaznivého prostredia a podmienok pre rozvíjanie kompetencií a zvyšovanie motivácie učiteľov, školiteľov a pedagogických pracovníkov, vďaka čomu budú inštitúcie vzdelávania a odbornej prípravy fungovať ako učiace sa organizácie. Iniciatívy, ako sú Európske pedagogické akadémie, ktoré sa spustia na základe programu Erasmus+, uľahčia vytváranie sietí, vzájomnú spoločné využívanie vedomostí a mobilitu medzi inštitúciami, ktoré poskytnú učiteľom a školiteľom príležitosť vzdelávať sa vo všetkých etapách ich kariéry, ako aj spoločné využívanie najlepších postupov a inovačných pedagogických postupov, ktorá umožní vzájomné učenie v európskom rozsahu.

¹² Ako sa zdôrazňuje v záveroch Rady z 9. júna 2020 o európskych učiteľoch a školiteľoch pre budúcnosť, Ú. v. EÚ C 193, 9.6.2020, s. 11.

– **Strategická priorita č. 4: Posilnenie európskeho vysokoškolského vzdelávania**

Sektor vysokoškolského vzdelávania a samotné vysoké školy preukázali svoju odolnosť a schopnosť čeliť nepredvídaným zmenám, akou je aj pandémia COVID-19. Táto kríza vyhrotila pretrvávajúce výzvy, no zároveň vytvorila príležitosti pre ďalší rozvoj v rámci plánovaného programu transformácie vysokoškolského vzdelávania.

V najbližšom desaťročí sa vysoké školy budú nabádať na to, aby hľadali nové formy hlbšej spolupráce, a to tvorbou nadnárodných aliancií, zhromažďovaním vedomostí a zdrojov a rozširovaním príležitostí mobility a účasti študentov a pracovníkov, ako aj podpory výskumu a inovácie okrem iného plným uplatnením iniciatívy Európske univerzity.

Úspešné kroky sa už podnikli pri tvorbe európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania (EHEA) v rámci bolonského procesu. V budúcnosti bude dôležité pokračovať v bolonskom procese a zároveň tvoriť ďalšie a silnejšie synergie s európskym výskumným priestorom (ERA) a zároveň sa vyhnúť paralelným alebo dvojitém štruktúram a nástrojom.

- **Strategická priorita č. 5: Podpora zelenej a digitálnej transformácie vo vzdelávaní a odbornej príprave a prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy**

Zelená a digitálna transformácia sú jadrom agendy Únie na najbližšie desaťročie. Prechod na environmentálne udržateľné, obehové a klimaticky neutrálne hospodárstvo, ako aj výraznejšie digitálny svet budú mať významný sociálny a hospodársky dosah, ako aj vplyv na zamestnanosť. Ak sa nedosiahne, že všetci občania nadobudnú vedomosti, kompetencie, zručnosti a postoje nevyhnutné na zvládnutie týchto zmien, bude sociálne spravodlivá transformácia EÚ nemožná.

Je potrebné umožniť zásadnú zmenu v správaní a zručnostiach jednotlivcov, pričom treba začať od systémov vzdelávania a odbornej prípravy ako jej katalyzátorov. Inštitúcie vzdelávania a odbornej prípravy musia do svojho organizačného rozvoja zahrnúť ekologický a digitálny rozmer. Vyžaduje si to, aby sa investovalo najmä do ekosystémov digitálneho vzdelávania, a to nielen preto, aby sa zohľadnil aspekt environmentálnej udržateľnosti a základných a pokročilých digitálnych zručností na všetkých stupňoch a vo všetkých typoch vzdelávania a odbornej prípravy, ale tiež aby sa zaručilo, že infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy budú dostatočne pripravené, aby tieto zmeny zvládli a vedeli v ich duchu vzdelávať. Prechod inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy na celoškolský prístup a vytvorenie inkluzívneho, zdravého a udržateľného vzdelávacieho prostredia majú zásadný význam pre dosiahnutie zmien potrebných v záujme zelenej a digitálnej transformácie. Okrem toho musia tiež podniky, vnútroštátne, regionálne a miestne orgány a príslušné zainteresované strany zodpovedajúcim spôsobom vypracovať stratégie a zaviesť spoločnú zodpovednosť. V tejto súvislosti je dôležité modernizovať študijné odbory v oblasti prírodných vied, technológie, inžinierstva, humanitných vied a matematiky (STEAM).

ĎALEJ SA ZHODLA na tom, že

1. Pri úsilí podnikanom v tomto strategickom rámci so zreteľom na opísané strategické priority a v záujme vytvorenia európskeho vzdelávacieho priestoru a podpory jeho ďalšieho rozvoja by sa mali v období do roku 2030 dodržiavať tieto zásady:
 - a) Európska spolupráca vo vzdelávaní a odbornej príprave by mala umožniť EÚ a širšej komunite v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy realizovať najmä iniciatívy na podporu vytvorenia európskeho vzdelávacieho priestoru do roku 2025, ale tiež akčný plán digitálneho vzdelávania, ako aj európsky program v oblasti zručností. Vyžaduje si to, aby sa na základe posilnených usmernení Rady a v súlade s otvorenou metódou koordinácie podporili flexibilné metódy spolupráce a posilnili synergie s inými iniciatívami v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy.
 - b) Európska spolupráca vo vzdelávaní a odbornej príprave by mala prebiehať inkluzívnym a celostným spôsobom s perspektívou celoživotného vzdelávania, pričom by mala udržiavať a ďalej rozvíjať overené a vyskúšané dostupné dojednania, nástroje, prostriedky a politickú podporu pre vzájomné učenie sa, najmä z ET 2020 a v rámci otvorenej metódy koordinácie, a rozvíjať synergie medzi sektorom vzdelávania a odbornej prípravy a inými oblastami politiky, ak je to vhodné. Plne rešpektujúc právomoci členských štátov v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy a dobrovoľnosť európskej spolupráce vo vzdelávaní a odbornej príprave, strategický rámec by sa mal opierať o:
 - i) päť strategických priorít európskej spolupráce opísaných vyššie;
 - ii) spoločné referenčné nástroje a prístupy;
 - iii) partnerské učenie, partnerské poradenstvo a výmenu osvedčených postupov s osobitným zreteľom na šírenie a jasnú viditeľnosť výsledkov, ako aj vplyv na vnútroštátnej úrovni;

- iv) pravidelné monitorovanie a podávanie správ okrem iného prostredníctvom Monitora vzdelávania a odbornej prípravy, ktorý každoročne sleduje dosahovanie cieľových hodnôt na úrovni EÚ, a to aj v spojení s európskym semestrom, s využitím odborných znalostí stálej skupiny pre ukazovatele a referenčné hodnoty a bez toho, aby sa členské štáty dodatočne administratívne zaťažili;
 - v) porovnateľné fakty a údaje zo všetkých relevantných európskych agentúr, európskych sietí a medzinárodných organizácií, ako napr. OECD, UNESCO a IEA;
 - vi) odborné znalosti stálej skupiny pre ukazovatele a referenčné hodnoty, ktorá by mala byť prvým fórom pre diskusiu o spoločných cieľových hodnotách a ukazovateľoch na úrovni EÚ a budúcich oblastiach zamerania, ako aj spoluprácu s inými relevantnými sektormi (zamestnanosť, sociálny sektor a výskumný sektor), aby sa zabezpečili vhodné a účelné ukazovatele;
 - vii) plné využitie príležitostí dostupných v rámci programov, fondov a nástrojov EÚ najmä v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy vrátane celoživotného vzdelávania.
- c) Európska spolupráca vo vzdelávaní a odbornej príprave by mala byť relevantná, konkrétna a účinná. Malo by sa vynaložiť ďalšie úsilie o to, aby sa jasné a viditeľné výsledky vopred naplánovali a následne prezentovali, skúmali a šírili pravidelne a štruktúrovaným spôsobom prostredníctvom európskych a vnútroštátnych fór, čím sa vytvorí základ pre nepretržité hodnotenie a rozvoj.
- d) Na podporu úsilia členských štátov, ktoré má uľahčiť plánovanú transformáciu vysokoškolského vzdelávania v Európe, a na podporu spolupráce vysokých škôl by sa mali zaručiť úzke a štruktúrované synergie s EHEA a bolonským procesom, a to najmä pokiaľ ide o nástroje na zabezpečovanie kvality, uznávania, mobility a transparentnosti, čím sa zabráni paralelným alebo dvojítm štruktúram a nástrojom, ktoré už fungujú v rámci EHEA.

- e) Dôležitým aspektom európskej spolupráce v rámci otvorenej metódy koordinácie v oblasti OVP je kodanský proces, ktorý prispeje k dosiahnutiu strategických priorít stanovených v tomto rámci.
- f) Mala by sa posilniť medzisektorová spolupráca medzi relevantnými iniciatívami EÚ vo vzdelávaní a odbornej príprave a iniciatívami v súvisiacich oblastiach politiky a sektoroch, najmä v oblasti zamestnanosti, sociálnej politiky, výskumu, inovácie, mládeže a kultúry. Osobitná pozornosť by sa mala venovať podpore lepšieho dialógu medzi výborom pre vzdelávanie a výborom pre zamestnanosť, aby sa zabezpečila včasná výmena informácií.¹³ Pokiaľ ide o vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv, najmä jeho prvej, štvrtej a jedenástej zásady, osobitná pozornosť by sa mala venovať jeho monitorovaniu prostredníctvom „sociálneho prehľadu“, ktorým sa budú sledovať trendy a pokrok v členských štátoch a využije sa aj v rámci európskeho semestra.
- g) So zvláštnym zreteľom na „vedomostný štvorec“ (vzdelávanie, výskum, inovácie a služba spoločnosti) by sa mala venovať osobitná pozornosť synergiám politík a financovania medzi vzdelávaním a odbornou prípravou, výskumom a inováciou, a to najmä v kontexte európskeho výskumného priestoru a európskeho vzdelávacieho priestoru, pričom by sa mal zaručiť súlad s EHEA.¹⁴
- h) Európska spolupráca, najmä pokiaľ ide o vytvorenie európskeho vzdelávacieho priestoru, si vyžaduje transparentný a konzistentný dialóg a vytváranie sietí v duchu spolupráce nielen medzi členskými štátmi a Komisiou, ale aj so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami.
- i) Mal by sa posilniť politický dialóg s tretími krajinami a spolupráca s medzinárodnými organizáciami, ako sú Rada Európy, OECD a UNESCO, čím sa získajú nielen fakty a údaje, ale aj inšpirácia a zdroj nových nápadov a rôznych pracovných metód na porovnanie a zlepšenie.

¹³ V súlade s prijatým uznesením Rady z 27. februára 2020 o vzdelávaní a odbornej príprave v rámci európskeho semestra: zabezpečenie informovaných diskusií o reformách a investíciách, Ú. v. EÚ C 64, 27.2.2020, s. 1.

¹⁴ Toto úsilie by sa mohlo podporiť na technickej úrovni.

- j) Finančné zdroje z programu Erasmus+, európskych štrukturálnych fondov, REACT-EU, Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a z iných únijných programov a mechanizmov financovania by sa mali využiť na zlepšenie systémov vzdelávania a odbornej prípravy v súlade s celkovým cieľom, ktorým je vytvorenie európskeho vzdelávacieho priestoru, a s prioritami členských štátov, a to v kontexte strategických priorít nového rámca.
- k) Vytváranie európskeho vzdelávacieho priestoru si vzhľadom na zásadnú úlohu vzdelávania a odbornej prípravy pri obnove a budovaní sociálnej a hospodárskej odolnosti vyžaduje väčšie zameranie na investície do vzdelávania. Komisia spolu s členskými štátmi zintenzívni úsilie v otázke investícií, a to v relevantných prípadoch aj podporením diskusie na vhodných politických fórach na vysokej úrovni, ako sú spoločné výmeny názorov medzi ministrami financií EÚ a ministrami školstva EÚ, ako aj s inými inštitúciami, ako je Európska investičná banka a Európsky parlament.¹⁵
2. Úspešné využívanie otvorenej metódy koordinácie v strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave závisí od politickej angažovanosti členských štátov, posilnených usmernení Rady a účinných pracovných metód na európskej úrovni, ktorých základom by mali byť:
- a) Pracovné cykly – Obdobie do roku 2030 sa rozdelí na dva cykly, pričom prvý cyklus potrvá 5 rokov od roku 2021 do roku 2025 v súlade s harmonogramom, ktorý navrhla Komisia vo svojom oznámení o vytvorení európskeho vzdelávacieho priestoru, a druhý cyklus do roku 2030. Prvý cyklus by mal umožniť vytvorenie európskeho vzdelávacieho priestoru do roku 2025.

¹⁵ Na technickej úrovni bude tento proces podporovať skupina odborníkov pre kvalitné investície do vzdelávania a odbornej prípravy, ktorá pomôže udržať zameranie na vnútroštátne a regionálne investície.

- b) **Prioritné oblasti** – Pre každý cyklus Rada na základe strategických priorít dohodne niekoľko prioritných oblastí európskej spolupráce, pričom sa zohľadní, že celkovým cieľom je vytvorenie európskeho vzdelávacieho priestoru a jeho ďalší rozvoj. Európske prioritné oblasti by mali všetkým členským štátom umožniť spoluprácu v širších otázkach, no zároveň umožnia špecifickejšiu a užšiu spoluprácu medzi zainteresovanými členskými štátmi pri riešení vzniknutých výziev a špecifických politických potrieb. Prioritné oblasti pre prvý cyklus nového rámca sú uvedené v prílohe III.
- c) **Vzájomné učenie** – Európska spolupráca v uvedených prioritných oblastiach by mala prebiehať napríklad prostredníctvom činností partnerského učenia a partnerského poradenstva, konferencií a seminárov, workshopov, fór alebo expertných skupín na vysokej úrovni, panelov, štúdií, analýz a webovej spolupráce s prípadným zapojením príslušných zainteresovaných strán. Všetky tieto iniciatívy by sa mali pripraviť na základe jasného mandátu, harmonogramov a plánovaných výsledkov, ktoré navrhne Komisia v spolupráci s členskými štátmi.
- d) **Spoločné referenčné nástroje a prístupy** – Vzájomné učenie môže podnietiť tvorbu referenčných nástrojov a prístupov, ktoré vychádzajú zo spoločnej analýzy a podporujú rozvoj politiky na rôznych úrovniach riadenia (únijnej, vnútroštátnej, regionálnej, miestnej, sektorovej atď.), alebo k takejto tvorbe viesť.
- e) **Mechanizmus riadenia** – Strategický rámec by mal v prvom cykle zachovať všetky overené a vyskúšané modalítity ET 2020 pre vzájomné učenie sa, ako pracovné skupiny, útvary generálnych riaditeľov a nástroje partnerského učenia, ako aj účasť iných relevantných subjektov riadenia. Členské štáty a Komisia prispôbia tieto modalítity novým strategickým prioritám a budú spolupracovať na zavedení riešení v oblasti riadenia, aby sa v prípade potreby uľahčil efektívny presun informácií z technickej úrovne na politickú a aby sa mohlo úsilie v strategickom rámci koordinovať bez toho, aby sa vytvárali zbytočné štruktúry alebo dodatočne zaťažovali členské štáty.

- f) Šírenie výsledkov – V záujme zlepšenia viditeľnosti a vplyvu na vnútroštátnej a európskej úrovni sa zaručí rozsiahle šírenie výsledkov spolupráce všetkým zainteresovaným stranám, prípadne sa tieto výsledky prerokujú na politickej úrovni.
- g) Monitorovanie procesu – Členské štáty a Komisia podporia dosahovanie výsledkov prostredníctvom otvorenej metódy koordinácie, ako aj prevzatie zodpovednosti za tento proces na vnútroštátnej a európskej úrovni tým, že v úzkej vzájomnej spolupráci zbilancujú úsilie vynaložené na technickej úrovni, pričom zhodnotia proces a jeho výsledky. Každoročné monitorovanie sa uskutoční prostredníctvom Monitora vzdelávania a odbornej prípravy Komisie, ktorý sleduje pokrok pri dosahovaní všetkých dohodnutých cieľových hodnôt na úrovni EÚ a ukazovatele vrátane podukazovateľov v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy a tiež prispieva k procesu európskeho semestra.
- h) Podávanie správ o pokroku – Na konci prvého cyklu bude do roku 2025 potrebné prehodnotiť súbor prioritných oblastí, aby sa na ďalší cyklus prispôbili alebo stanovili nové na základe aktuálnych výziev a pokroku dosiahnutého okrem iného pri tvorbe riešení v oblasti riadenia zodpovedajúcich politickej ambícii európskeho vzdelávacieho priestoru. V roku 2022 Komisia uverejní správu o pokroku v otázke európskeho vzdelávacieho priestoru, v ktorej zbilancuje a vyhodnotí výsledky dosiahnuté pri jeho tvorbe prostredníctvom strategického rámca spolupráce a v prípade potreby navrhne ďalšie kroky, a v roku 2023 tiež usporiada podujatie na ich preskúmanie v polovici trvania. Správa o pokroku, ako aj preskúmanie v polovici trvania sa tiež zohľadnia v dohode Rady o možných nových prioritných oblastiach po roku 2025.
3. V roku 2025 Komisia uverejní úplnú správu o európskom vzdelávacom priestore. Na základe tohto hodnotenia Rada preskúma strategický rámec – vrátane cieľových hodnôt na úrovni EÚ, riadiacej štruktúry a pracovných metód – a v prípade potreby ho upraví pre druhý cyklus, aby sa prispôbil realite a potrebám európskeho vzdelávacieho priestoru alebo inému významnému vývoju v Európskej únii.

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY PODĽA VNÚTROŠTÁTNYCH PODMIENOK:

1. S podporou Komisie a pomocou otvorenej metódy koordinácie, ako sa uvádza v tomto uznesení, spolupracovali na posilnení európskej spolupráce vo vzdelávaní a odbornej príprave v období do roku 2030 na základe uvedených piatich strategických priorít, zásad a pracovných metód a na základe prioritných oblastí dohodnutých pre každý cyklus (prioritné oblasti pre prvý cyklus 2021 – 2025 sú uvedené v prílohe III).
2. Na základe vnútroštátnych priorít a s náležitým zreteľom na vnútroštátne právomoci v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy zvažili prijatie opatrení na vnútroštátnej úrovni zameraných na dosiahnutie pokroku v rámci strategických priorít uvedených v strategickom rámci a prispievajúcich k spoločnému vytvoreniu európskeho vzdelávacieho priestoru a dosiahnutiu cieľových hodnôt na úrovni EÚ uvedených v prílohe II. Pri tvorbe vnútroštátnych politík v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy čerpali inšpiráciu zo vzájomného učenia na európskej úrovni.
3. V prípade potreby zvažili, ako a do akej miery môžu prispieť ku kolektívnemu dosiahnutiu cieľových hodnôt na úrovni EÚ prostredníctvom vnútroštátnych opatrení a činností, a v rámci toho stanovili vnútroštátne cieľové hodnoty v súlade so špecifikami svojich systémov vzdelávania a odbornej prípravy a s prihliadnutím na vnútroštátne podmienky vrátane vplyvu krízy COVID-19 na hospodárstvo a spoločnosť a na samotný sektor vzdelávania a odbornej prípravy.
4. Podporovali uvedenú riadiacu štruktúru a zvolené pracovné metódy a prevzali zodpovednosť za tento proces.
5. Účinne využívali politiky a nástroje financovania EÚ na podporu vnútroštátnych opatrení a činností v záujme pokroku v rámci strategických priorít a pri dosahovaní súvisiacich cieľových hodnôt na úniijnej a vnútroštátnej úrovni, a to najmä v kontexte obnovy a zelenej a digitálnej transformácie.

VYZÝVA KOMISIU, ABY V SÚLADE SO ZMLUVAMI A PLNE REŠPEKTUJÚC ZÁSADU SUBSIDIARITY:

1. V období do roku 2030 podporovala členské štáty a spolupracovala s nimi v tomto rámci na základe uvedených piatich strategických priorít, zásad a pracovných metód a cieľových hodnôt na úrovni EÚ, ako aj dohodnutých prioritných oblastí uvedených v prílohách II, resp. III.
2. V spolupráci s členskými štátmi do konca roka 2021 dohodla vhodnú štruktúru riadenia v záujme koordinácie úsilia a riadenia vývoja strategického rámca v rámci celkového cieľa, ktorým je vytvorenie a ďalší rozvoj európskeho vzdelávacieho priestoru, a zároveň zväžila, ktoré otázky bude potrebné prediskutovať na vyššej politickej úrovni, a to bez toho, aby sa dodatočne zaťažili členské štáty, no aby sa zároveň zaručila ich zodpovednosť za tento proces.
3. V spolupráci s členskými štátmi poskytovala osobitnú podporu miestnym, regionálnym a celoštátnym orgánom s cieľom uľahčiť vzájomné učenie, analýzu a výmenu osvedčených postupov, pokiaľ ide o investovanie do vzdelávacej infraštruktúry.
4. Najmä prostredníctvom podávania správ o pokroku posúdila, do akého stupňa sa splnili strategické priority tohto rámca, pokiaľ ide o vytvorenie európskeho vzdelávacieho priestoru, ale tiež v oblasti európskej spolupráce v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy na vnútroštátnej úrovni.
5. Na základe a s pomocou odborného stanoviska stálej skupiny pre ukazovatele a referenčné hodnoty vypracovala návrhy možných ukazovateľov alebo cieľových hodnôt na úrovni EÚ v oblastiach inklúzie a rovnosti, učiteľského povolania, ako aj udržateľnosti vrátane ekologizácie systémov vzdelávania a odbornej prípravy.

6. V spolupráci s členskými štátmi posúdila, ako by sa dal zlepšiť zber údajov a analýza existujúcich cieľových hodnôt a ukazovateľov na úrovni EÚ, s cieľom podporiť fundovanú tvorbu politík, a to aj pomocou odborných znalostí stálej skupiny pre ukazovatele a referenčné hodnoty, a podala o týchto diskusiách správu Rade.
7. Spolu s členskými štátmi po roku 2025 preskúmala cieľové hodnoty a ukazovatele EÚ, pri ktorých sa stanovené lehoty nezhodujú s desaťročným obdobím tohto rámca, a Rade podala správu o možných nových hodnotách pre tieto cieľové hodnoty a ukazovatele.
8. Predložila a pravidelne aktualizovala systematický prehľad a plán prebiehajúcich a plánovaných politík, nástrojov spolupráce, nástrojov financovania, iniciatív a cielených výziev na podávanie návrhov na úrovni Únie, ktoré prispievajú k vytvoreniu európskeho vzdelávacieho priestoru a rozvoju európskej spolupráce vo vzdelávaní a odbornej príprave.
9. Predložila akčný plán vykonávania Európskeho piliera sociálnych práv, najmä jeho prvej, štvrtej a jedenástej zásady.
10. Vytvorila platformu európskeho vzdelávacieho priestoru ako interaktívny verejný portál, ktorý uľahčí prístup členských štátov a zainteresovaných strán k informáciám, činnostiam, službám, nástrojom a výsledkom a tiež podporí spoluprácu a výmenu.

POLITICKÉ SÚVISLOSTI

1. Závery Rady o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave („ET 2020“) (12. máj 2009)
2. Uznesenie Rady o obnovenom európskom programe vzdelávania dospelých (20. december 2011)
3. Odporúčanie Rady o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa (20. december 2012)
4. Deklarácia o podpore občianstva a spoločných hodnôt slobody, tolerance a nediskriminácie prostredníctvom vzdelávania (Paríž 17. marec 2015)
5. Spoločná správa Rady a Komisie na rok 2015 o vykonávaní strategického rámca pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave (ET 2020) – Nové priority pre európsku spoluprácu v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy (23. a 24. november 2015)
6. Závery Rady o znižovaní miery predčasného ukončenia školskej dochádzky a podpore úspechu v škole (23. a 24. november 2015)
7. Uznesenie Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o podpore sociálno-ekonomického rozvoja a inkluzívnosti v EÚ prostredníctvom vzdelávania: príspevok vzdelávania a odbornej prípravy k európskemu semestru 2016 (24. február 2016)
8. Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Nový program v oblasti zručností pre Európu“ (10. jún 2016)
9. Odporúčanie Rady s názvom Cesty zvyšovania úrovne zručností: nové príležitosti pre dospelých (19. december 2016).

10. Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o začleňovaní v rozmanitosti s cieľom dosiahnuť vysokú kvalitu vzdelávania pre všetkých (17. február 2017)
11. Odporúčanie Rady týkajúce sa európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie (22. máj 2017)
12. Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Posilňovanie európskej identity vzdelávaním a kultúrou: Príspevok Európskej komisie na zasadnutí lídrov v Göteborgu“ (17. november 2017)
13. Odporúčanie Rady týkajúce sa sledovania uplatnenia absolventov (20. november 2017)
14. Závery Rady o rozvoji škôl a excelentnej výučbe (20. november 2017)
15. Závery Rady o novom programe EÚ pre vysokoškolské vzdelávanie (20. november 2017)
16. Závery Európskej rady (14. december 2017)
17. Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o akčnom pláne digitálneho vzdelávania (17. január 2018)
18. Odporúčanie Rady týkajúce sa európskeho rámca pre kvalitnú a účinnú učňovskú prípravu (15. marec 2018)
19. Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/646 o spoločnom rámci na poskytovanie lepších služieb v oblasti zručností a kvalifikácií (Europass) (18. apríl 2018)
20. Odporúčanie Rady o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie (22. máj 2018)

21. Odporúčanie Rady o presadzovaní spoločných hodnôt, inkluzívneho vzdelávania a európskeho rozmeru výučby (22. máj 2018)
22. Závery Rady o formovaní vízie európskeho vzdelávacieho priestoru (22. máj 2018)
23. Odporúčanie Rady týkajúce sa podpory automatického vzájomného uznávania kvalifikácií získaných v rámci vysokoškolského vzdelávania, vyššieho sekundárneho vzdelávania a odbornej prípravy a výsledkov študijných pobytov v zahraničí (26. november 2018)
24. Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o koordinovanom pláne v oblasti umelej inteligencie (7. december 2018)
25. Odporúčanie Rady o komplexnom prístupe k výučbe a učeniu sa jazykov (22. máj 2019)
26. Odporúčanie Rady týkajúce sa vysokokvalitných systémov vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve (22. máj 2019)
27. Závery Rady o budúcnosti vysoko digitalizovanej Európy po roku 2020: „Zvýšenie digitálnej a hospodárskej konkurencieschopnosti v celej Únii a digitálna súdržnosť“ (7. jún 2019)
28. Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Európska zelená dohoda“ (11. december 2019)
29. Závery Rady o kľúčovej úlohe politík celoživotného vzdelávania pri posilňovaní schopnosti spoločností riešiť technologickú a ekologickú transformáciu v záujme podpory inkluzívneho a udržateľného rastu (8. november 2019)
30. Závery Rady „Smerom k čoraz udržateľnejšej Únii do roku 2030“ (9. apríl 2019)

31. Európska rada: nový strategický program na roky 2019 – 2024 (20. jún 2019)
32. Uznesenie Rady o ďalšom rozvoji európskeho vzdelávacieho priestoru v záujme podpory systémov vzdelávania a odbornej prípravy orientovaných na budúcnosť (8. november 2019)
33. Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Silná sociálna Európa pre spravodlivé transformácie“ (14. január 2020)
34. Uznesenie Rady o vzdelávaní a odbornej príprave v rámci európskeho semestra: zabezpečenie informovaných diskusií o reformách a investíciách (20. február 2020)
35. Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Nová éra výskumu a inovácie“ (30. september 2020)
36. Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o vytvorení európskeho vzdelávacieho priestoru do roku 2025 (30. september 2020)
37. Závery Rady o európskych učiteľoch a školiteľoch pre budúcnosť (25. máj 2020)
38. Závery Rady o reakcii na krízu spôsobenú pandémiou COVID-19 v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy (16. jún 2020)
39. Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Európsky program v oblasti zručností pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť“ (1. júl 2020)
40. Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Akčný plán digitálneho vzdelávania 2021 – 2027 – Prispôsobenie vzdelávania a odbornej prípravy digitálnemu veku“ (30. september 2020)

41. Odporúčanie Rady týkajúce sa odborného vzdelávania a prípravy (OVP) pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť (24. november 2020)
 42. Závety Rady o digitálnom vzdelávaní v európskych vedomostných spoločnostiach (24. november 2020)
 43. Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Akčný plán pre integráciu a začlenenie 2021 – 2027“ (24. november 2020)
 44. Rímske ministerské komuniké (19. november 2020)
 45. Osnabrücká deklarácia o odbornom vzdelávaní a príprave ako prostriedku umožňujúcom obnovu a spravodlivú transformáciu na digitálne a zelené hospodárstvo (30. november 2020)
-

CIEĽOVÉ HODNOTY NA ÚROVNI EÚ – referenčné úrovne priemernej európskej výkonnosti vo vzdelávaní a odbornej príprave

Na to, aby bolo možné monitorovať pokrok a rozpoznávať výzvy, ako aj prispieť k fundovanej tvorbe politík systematickým zberom a analýzou medzinárodne porovnateľných údajov, strategické priority opísané v tomto uznesení na obdobie rokov 2021 – 2030 by sa mali podporiť súborom referenčných úrovní priemernej európskej výkonnosti vo vzdelávaní a odbornej príprave („cieľové hodnoty na úrovni EÚ“). Mali by sa zakladať výlučne na porovnateľných a spoľahlivých údajoch a zohľadňovať rozdielne situácie v jednotlivých členských štátoch.¹⁶ Nemali by sa považovať za konkrétne cieľové hodnoty, ktoré majú jednotlivé krajiny dosiahnuť do roku 2025 alebo 2030. Ako sa uvádza v tomto uznesení, členské štáty sa vyzývajú, aby zvažili stanovenie ekvivalentných národných cieľových hodnôt.

Na základe toho sa členské štáty dohodli na týchto siedmich cieľových hodnotách na úrovni EÚ, ktoré sa majú dosiahnuť:

1. 15-roční so slabými výsledkami v základných zručnostiach¹⁷

Do roku 2030 by mal byť podiel 15-ročných so slabými výsledkami v čítaní, matematike a prírodných vedách nižší ako 15 %.

¹⁶ Tieto cieľové hodnoty by mali zohľadniť rôzne okolnosti členských štátov a to, že podľa medzinárodných odhadov môže dôjsť k zmene východiskových údajov za roky 2020 a 2021 vzhľadom na výrazný vplyv pandémie COVID-19 na systémy vzdelávania a odbornej prípravy v EÚ.

¹⁷ Zdrojom údajov je Program pre medzinárodné hodnotenie žiakov (PISA), v rámci ktorého údaje zhromažďuje a spravuje OECD. Cieľová hodnota uvádza podiel 15-ročných, ktorým sa nepodarilo dosiahnuť úroveň 2 na stupnici PISA v čítaní, matematike alebo prírodných vedách.

2. Ôsmaci so slabými výsledkami v digitálnych zručnostiach¹⁸

Do roku 2030 by mal byť podiel ôsmakov so slabými výsledkami v počítačovej a informačnej gramotnosti nižší ako 15 %.

3. Účasť na vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve¹⁹

Do roku 2030 by sa vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve malo zúčastňovať aspoň 96 % detí od 3 rokov do veku začatia povinnej školskej dochádzky.

4. Osoby, ktoré predčasne ukončili školskú dochádzku²⁰

Do roku 2030 by mal byť podiel osôb, ktoré predčasne ukončili školskú dochádzku, menší ako 9 %.

5. Dosiahnutie terciárneho vzdelania²¹

Do roku 2030 by mal podiel osôb vo veku 25 až 34 rokov, ktoré dosiahli terciárne vzdelanie, predstavovať aspoň 45 %.

¹⁸ Táto cieľová hodnota sa zakladá na prieskume počítačovej a informačnej gramotnosti (CIL) v Medzinárodnej štúdii o počítačovej a informačnej gramotnosti (ICILS) Medzinárodnej asociácie pre hodnotenie výsledkov vzdelávania (IEA). Cieľovú populáciu ICILS tvoria žiaci v ôsmom ročníku školskej dochádzky.

¹⁹ Zdrojom údajov je Eurostat, online údajový kód: [educ_uoe_enra21].

²⁰ Eurostat, výberové zisťovanie pracovných síl v EÚ. Online údajový kód: [edat_lfse_14] t. j. podiel obyvateľov vo veku 18 – 24 rokov, ktorí majú ukončené nanajvyš nižšie stredné vzdelanie a už nepokračujú vo vzdelávaní ani odbornej príprave. Tento cieľ na úrovni EÚ sa doplní sprievodným ukazovateľom dosiahnutia vyššieho sekundárneho vzdelania, ktorým sa meria podiel osôb vo veku 20 až 24 rokov, ktoré získali aspoň vyššiu sekundárnu kvalifikáciu, prostredníctvom údajov, ktoré vo výberovom zisťovaní pracovných síl v EÚ sprístupnil Eurostat. Online údajový kód: [edat_lfse_03].

²¹ Eurostat, výberové zisťovanie pracovných síl v EÚ. Online údajový kód: [edat_lfse_03].

6. Absolventi OVP, ktorí sa učia na pracovisku²²

Do roku 2025 by mal podiel nedávnych absolventov OVP, ktorí sa počas svojho odborného vzdelávania a prípravy učili na pracovisku, predstavovať aspoň 60 %.

7. Účasť dospelých na vzdelávaní²³

Do roku 2025 by sa malo na vzdelávaní v posledných 12 mesiacoch zúčastniť aspoň 47 % dospelých vo veku od 25 do 64 rokov.

²² Ide o osoby vo veku od 20 do 34 rokov, ktoré ukončili vzdelávanie a odbornú prípravu pred 1 až 3 rokmi. Tento ukazovateľ bude vychádzať z údajov zozbieraných od roku 2021 v rámci výberového zisťovania pracovných síl v Európskej únii (VZPS EÚ) Eurostatu a definovaných v identifikátore premennej „HATWORK“ vo vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) 2019/2240. Ide o pracovné skúsenosti na pracovisku v trhovej alebo netrhovej jednotke (t. j. v podniku, štátnej inštitúcii alebo neziskovej organizácii), ktoré boli súčasťou učebného plánu formálneho programu, ktorý viedol k najvyššiemu úspešne ukončenému stupňu vzdelania. Ak mal respondent niekoľko pracovných skúseností, mala by sa zobrať do úvahy kumulatívna dĺžka všetkých pracovných skúseností. Pracovné skúsenosti by sa mali vyjadriť v ekvivalentoch plného pracovného času.

²³ Eurostat, zber údajov v rámci výberového zisťovania pracovných síl v EÚ od roku 2022. Keďže zdroj údajov sa má v roku 2022 zmeniť (z prieskumu vzdelávania dospelých (PVD) na výberové zisťovanie pracovných síl v EÚ (VZPS)), cieľová hodnota sa potvrdí v roku 2023 na základe skúseností s novým zdrojom údajov. Komisia v spolupráci so stálou skupinou pre ukazovatele a referenčné hodnoty vyhodnotí vplyv týchto zmien porovnaním výsledkov PVD a VZPS v roku 2023 a zväží možné zmeny metodiky VZPS alebo zmenu cieľovej hodnoty. Na základe tohto hodnotenia Rada rozhodne o prípadnej úprave tejto cieľovej hodnoty.

PRIORITNÉ OBLASTI EURÓPSKEJ SPOLUPRÁCE VO VZDELÁVANÍ A ODBORNEJ PRÍPRAVE V PRVOM CYKLE: 2021 – 2025

V záujme plnenia piatich strategických priorít v strategickom rámci pre európsku spoluprácu by sa mala určiť prioritných oblastí, konkrétnych otázok a opatrení²⁴ pre daný pracovný cyklus zlepšiť efektívnosť európskej spolupráce vo vzdelávaní a odbornej príprave a mali by sa tiež zohľadniť individuálne potreby členských štátov najmä v súvislosti s novými okolnosťami a výzvami.

Prioritné oblasti uvedené v tomto uznesení spolu s najrelevantnejšími konkrétnymi otázkami a opatreniami odzrkadľujú potrebu: i) spolupracovať v oblastiach, v ktorých pretrvávajú kľúčové výzvy a ktoré súvisia s najnovšími výzvami; ii) rozvíjať spoluprácu v oblastiach, ktoré sa počas tohto pracovného cyklu považujú za obzvlášť dôležité.

Ak to členské štáty uznajú za potrebné, úsilie v konkrétnych prioritných oblastiach môže pokračovať v nasledujúcich pracovných cykloch s náležitým ohľadom na zásadu subsidiarity a vnútroštátne podmienky.

²⁴ Zmienka o navrhovaných budúcich opatreniach alebo iniciatívach v nasledujúcich prioritných oblastiach nepredpokladá nijaké budúce rozhodnutia na príslušnej úrovni.

Konkrétne otázky a opatrenia

- i) Podpora nadobúdania kľúčových kompetencií²⁵ vrátane základných zručností, ktoré sú predpokladom pre úspech v živote, nájdenie alebo vytváranie naplňajúcich pracovných miest a občianskej angažovanosti.
- ii) Pestovanie a podpora výučby a učenia sa jazykov a viacjazyčnosti, ktoré učiacim sa, učiteľom a školiteľom umožňujú využívať skutočný európsky vzdelávací priestor, ďalším vykonávaním odporúčania Rady z roku 2019 o komplexnom prístupe k výučbe a učeniu sa jazykov, a to aj v rámci OVP.
- iii) Doplnenie vzdelávania a odbornej prípravy o európsku perspektívu, vďaka čomu učitelia sa získajú predstavu o tom, čo Európa ako celok a najmä Únia znamenajú v ich každodennom živote, okrem iného rozšírením a posilnením akcií Jean Monnet
- iv) Udržiavanie inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy ako bezpečného prostredia bez násillia, šikanovania, škodlivých slovných prejavov, dezinformácií a akýchkoľvek prejavov diskriminácie okrem iného ďalším vykonávaním odporúčania Rady z 22. mája 2018 o presadzovaní spoločných hodnôt, inkluzívneho vzdelávania a európskeho rozmeru výučby.
- v) Stimulovanie bezpečného a podporujúceho školského prostredia ako nevyhnutnej podmienky v konkrétnych otázkach, ako je boj proti diskriminácii, rasizmu, sexizmu, segregácii, šikanovaniu (vrátane kyberšikanovania), násilliu a stereotypom, a v záujme individuálnej pohody všetkých učiacich sa.

²⁵ Ako sa uvádza v odporúčaní Rady z 22. mája 2018 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie, Ú. v. EÚ C 189, 4.6.2018, s. 1.

- vi) Pomoc všetkým učiacim sa pri dosahovaní základnej úrovne spôsobilosti v základných zručnostiach s osobitným zameraním na skupiny, ktorým hrozia nedostatočné výsledky a predčasné ukončenie školskej dochádzky, vrátane určenia účinných politických reforiem na podporu lepších výsledkov v základných zručnostiach, najmä pokiaľ ide o učebný plán a/alebo hodnotenie, ako aj schopnosti inštitúcií a pracovníkov správať sa inovačne a rozvíjať svoje vzdelávacie prístupy a prostredia.
- vii) Podpora stratégií pre úspešnosť vzdelávania na vnútroštátnej úrovni s cieľom podporiť úspešné ukončenie dráh vzdelávania a odbornej prípravy všetkými učiacimi sa a znížiť podiel predčasného ukončenia školskej dochádzky a slabých výsledkov podporou celoškolského prístupu so všeobecne inkluzívnou víziou vzdelávania zameranou na učiacich sa.
- viii) Zvládanie čoraz väčšej rozmanitosti učiacich sa a zlepšovanie prístupu všetkých učiacich sa vrátane znevýhodnených a zraniteľných skupín, ako sú učitelia so špeciálnymi vzdelávacími potrebami, menšiny, osoby s migrantským pôvodom a Rómovia a osoby s príležitosťami obmedzenými z dôvodu geografickej polohy a/alebo sociálno-ekonomicky znevýhodnenej situácie, ku kvalitnému a inkluzívnemu vzdelávaniu a odbornej príprave.
- ix) Vykonávanie európskeho rámca kvality pre vysokokvalitné systémy vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve.
- x) Riešenie otázky rodových rozdielov vo vzdelávaní a odbornej príprave a nerovnakých príležitostí pre dievčatá a chlapcov, ženy a mužov podporou rodovo vyváženejších rozhodnutí v oblasti vzdelávania, spochybňovaním a odstraňovaním rodových stereotypov vo vzdelávaní a pedagogických povolaniach, najmä v študijných odboroch STEAM, riešením otázok, ako sú nedostatočné výsledky chlapcov, šikanovanie a sexuálne obťažovanie, a zlepšovaním rodovej citlivosti v procesoch a inštitúciách vzdelávania a odbornej prípravy.

- xi) Podpora zberu údajov a inovácie v záujme inklúzie a rodovej rovnosti vo vzdelávaní.
- xii) Podpora občianskych, medzikultúrnych a sociálnych kompetencií, vzájomného porozumenia a rešpektu a zodpovednosti za demokratické hodnoty a základné práva na všetkých stupňoch a vo všetkých typoch vzdelávania a odbornej prípravy.²⁶
- xiii) Podpora, oceňovanie a uznávanie neformálneho vzdelávania vrátane dobrovoľníckej činnosti a zlepšenie inkluzívnosti, kvality a uznávania cezhraničných činností v rámci solidarity.
- xiv) Rozvíjanie etického správania a posilňovanie kritického myslenia spolu s digitálnou a mediálnou gramotnosťou.
- xv) Podpora udržateľných investícií do kvalitného a inkluzívneho vzdelávania a odbornej prípravy.

²⁶ Ako sa uvádza v deklarácii o podpore občianstva a spoločných hodnôt, ako sú sloboda, tolerancia a nediskriminácia, prostredníctvom vzdelávania.

Konkrétne otázky a opatrenia

- i) Oživenie a uplatňovanie stratégií celoživotného vzdelávania, zvládanie prechodných fáz v rámci vzdelávania a odbornej prípravy a zároveň podporovanie prechodu do odborného vzdelávania a prípravy, vysokoškolského vzdelávania a vzdelávania dospelých vrátane neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa a medzi nimi, ako aj prechodu zo vzdelávania a odbornej prípravy do práce pomocou vysokokvalitného profesijného poradenstva.
- ii) Zlepšenie robustnosti a inkluzívnosti stratégií celoživotného vzdelávania, aby sa tí, ktorí vzdelávanie predčasne ukončili, mohli kedykoľvek v priebehu života vo flexibilných podobách vrátiť a tí, ktorí ho potrebujú, mali prístup k programom vysokoškolského vzdelávania a OVP, aby mohli v ktorejkoľvek etape svojho života aktualizovať alebo nadobudnúť zručnosti (zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikácia), aké si vyžadujú pracovné miesta zajtrajška.
- iii) Dosiahnutie toho, aby systémy vzdelávania a odbornej prípravy vrátane vzdelávania dospelých podporovali všetkých učiacich sa pri vstupe na meniaci sa pracovný trh a v ich osobnom rozvoji, aby sa stali pružnejšie, odolnejšie, viac nadčasové, prítlačivejšie a lepšie prispôsobené zelenej a digitálnej transformácii, aby poskytovali príležitosti na zvyšovanie úrovne zručností a aktualizáciu odbornej prípravy počas celého pracovného života a aby posilňovali spoluprácu s inými zainteresovanými stranami, ako napr. spoločnosťami alebo inými pracoviskami.
- iv) Vykonávanie osnabrückekej deklarácie o odbornom vzdelávaní a príprave ako prostriedku umožňujúcom obnovu a spravodlivú transformáciu na digitálne a zelené hospodárstvo.
- v) Posilňovanie kľúčovej úlohy systémov vysokoškolského vzdelávania a OVP v záujme podpory celoživotného vzdelávania a dostupnosti pre pestrejšiu paletu študentov. Preskúmanie koncepcie a využívania mikrocertifikátov môže pomôcť rozšíriť vzdelávacie príležitosti a mohlo by posilniť úlohu vysokoškolského vzdelávania a OVP v celoživotnom vzdelávaní poskytovaním flexibilnejších a modulárnych vzdelávacích príležitostí a inkluzívnejších vzdelávacích dráh.

- vi) Aktualizácia obnoveného európskeho programu vzdelávania dospelých.
- vii) Podpora slobody učiacich sa, učiteľov a školiteľov a iných pracovníkov v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy v ich mobilite a inštitúcií, aby sa mohli v Európe aj nad jej rámec navzájom voľne združovať prostredníctvom vzdelávacej mobility a cezhraničnej spolupráce. Je potrebné ďalšie úsilie, aby sa odstránili existujúce prekážky a zábrany vo všetkých typoch vzdelávacej a výučbovej mobility vrátane problémov súvisiacich s prístupom, poradenstvom, študentskými službami a uznávaním.
- viii) Aktualizácia rámca vzdelávacej mobility sprevádzajúceho posilnený program Erasmus+, aby sa poskytli príležitosti na mobilitu oveľa širšej škále účastníkov, aby sa podporila zelená a digitálna mobilita, a to aj spojením online a fyzických výmen, a aby sa podporila vyvážená mobilita.
- ix) Je potrebné ďalej sa usilovať o úplné vykonávanie odporúčania Rady z 26. novembra 2018 týkajúceho sa podpory automatického vzájomného uznávania kvalifikácií získaných v rámci vysokoškolského vzdelávania, vyššieho sekundárneho vzdelávania a odbornej prípravy a výsledkov študijných pobytov v zahraničí.

Konkrétne otázky a opatrenia

- i) Posilňovanie náboru a výberu najlepších a najvhodnejších kandidátov na učiteľské a pedagogické povolanie na všetkých stupňoch a vo všetkých typoch vzdelávania a odbornej prípravy.
- ii) Zvýšenie príťažlivosti a statusu učiteľského a pedagogického povolania zvýšením jeho hodnoty zo sociálneho, ako aj finančného hľadiska, a to aj prostredníctvom plánovanej Európskej ceny za inovačnú výučbu.
- iii) Preskúmanie možnosti vypracovania európskych usmernení na prípravu vnútroštátnych kariérnych rámcov a celoživotného poradenstva, čím sa podporí kariérny postup pracovníkov v oblasti školského vzdelávania.
- iv) Preskúmanie možnosti vypracovania politických nástrojov vo forme rámcov učiteľských kompetencií, aby sa zvýšila relevantnosť programov počiatočného vzdelávania učiteľov a vytváranie príležitosti kontinuálneho profesijného rozvoja a aby sa učiteľom poskytli usmernenia v ich kariérnom postupe.
- v) Podpora počiatočného vzdelávania, zapracovania a kontinuálneho profesijného rozvoja na všetkých stupňoch najmä so zreteľom na väčšiu rozmanitosť učiacich sa a ich špecifické potreby, v záujme riešenia otázky predčasného ukončenia školskej dochádzky a podpory učenia sa na pracovisku, podpora rozvoja základných a pokročilých digitálnych zručností a inovačných pedagogických postupov, pričom sa tiež zabezpečí, aby vzdelávanie učiteľov zahŕňalo aj otázku kompetencií pre výučbu v digitálnom prostredí.

- vi) Vytváranie sietí inštitúcií vzdelávania učiteľov prostredníctvom navrhovaných pedagogických akadémií programu Erasmus, aby sa podporili praktické komunity, poskytli vzdelávacie príležitosti učiteľom a podporila inovácia, ako aj vnútroštátne a európske politiky vzdelávania učiteľov.
- vii) Podpora presadzovania excelentnosti vo výučbe na všetkých stupňoch vzdelávania a odbornej prípravy účinnou organizáciou učenia a štrukturálnymi stimulmi, presadzovaním vhodných podporných mechanizmov, infraštruktúry a učebných materiálov a vzdelávania učiteľov založeného na výskume, ako aj skúmaním nových spôsobov hodnotenia kvality odbornej prípravy učiteľov.
- viii) Podpora učiteľov a školiteľov pri zvládaní jazykovej a kultúrnej rozmanitosti v inštitúciách vzdelávania a odbornej prípravy.
- ix) Preskúmanie možnosti vytvorenia politického rámca na rozšírenie a zvýšenie kvality vzdelávacej mobility učiteľov v Európe na základe ich skutočných potrieb v oblasti mobility.
- x) Vypracovanie opatrení a zriadenie mechanizmov na zlepšenie pracovných podmienok a riešenie otázky pracovného stresu s cieľom zvýšiť pohodu učiteľov, školiteľov a pedagogických pracovníkov.
- xi) Úsilie o zníženie rodovej nerovnováhy vo všetkých povolaniach súvisiacich so vzdelávaním a odbornou prípravou na všetkých stupňoch a vo všetkých ich typoch.
- xii) Zabezpečenie, aby programy vzdelávania a odbornej prípravy pripravovali učiteľov a školiteľov na všetkých stupňoch a vo všetkých typoch programov vzdelávania a odbornej prípravy aj na ich kľúčovú úlohu pri sprostredkovaní učiacim sa kompetencií na život, prácu a činnosť v záujme udržateľného rozvoja a pri zvyšovaní pohody a mentálneho zdravia všetkých učiacich sa.

Konkrétne otázky a opatrenia

- i) Nabádanie na užšiu a hlbšiu spoluprácu medzi vysokými školami najmä presadzovaním a podporou hladkej nadnárodnej spolupráce, ktorá umožní alianciám vysokých škôl, napr. v rámci iniciatívy Európske univerzity, naplno využiť svoje silné stránky a spoločne dospieť k transformatívnemu vysokoškolskému vzdelávaniu.
- ii) Účasť na zavádzaní iniciatívy Európske univerzity v rámci programu Erasmus+ v súčinnosti s programom Horizont Európa a inými nástrojmi financovania.
- iii) Vypracovanie agendy pre transformáciu vysokoškolského vzdelávania so zameraním na inklúziu, inováciu, prepojenosť, digitálnu a ekologickú pripravenosť a medzinárodnú konkurencieschopnosť, ako aj na základné akademické hodnoty a vysoké etické zásady i na zamestnanie a zamestnateľnosť.
- iv) Podpora vyvážených tokov mobility a optimálnej cirkulácie mozgov.
- v) Podpora úlohy vysokých škôl ako kľúčových aktérov „vedomostného štvorca“ (vzdelávanie, výskum, inovácia a služba spoločnosti), zvýšenie synergií a uľahčenie ďalšieho úsilia medzi vysokoškolským vzdelávaním a výskumom.
- vi) Posilnenie automatického vzájomného uznávania kvalifikácií a študijných pobytov v zahraničí na účely mobility a ďalšieho vzdelávania, pričom sa zabezpečí, aby mechanizmy zabezpečovania kvality poskytovali silný základ pre dôveru verejnosti k ďalšiemu vzdelávaniu a zaručili autonómiu vysokých škôl. Malo by sa dosiahnuť automatické uznávanie spoločných nadnárodných činností, prípadne uznávanie a prenosnosť krátkych kurzov.

- vii) Podpora ďalšieho využívania iniciatívy európska študentská karta v prospech všetkých mobilných študentov v Európe.
- viii) Posilnenie relevantnosti vysokoškolského vzdelávania na pracovnom trhu a v spoločnosti, napr. podporou tvorby študijných plánov výraznejšie zameranej na učenie sa na pracovisku a zlepšenie spolupráce medzi vysokými školami a zamestnávateľmi, plne rešpektujúc celostný prístup vysokoškolského vzdelávania a autonómiu vysokých škôl, a preskúmaním možnosti vytvorenia európskeho mechanizmu na sledovanie uplatnenia absolventov.

Konkrétne otázky a opatrenia

- i) Zlepšenie dostupnosti a kvality digitálneho vybavenia a infraštruktúry a prístupu k nim, ako aj pripojiteľnosti, otvorených a digitálnych vzdelávacích zdrojov a pedagogických postupov na všetkých stupňoch vzdelávania a odbornej prípravy v záujme podpory systémov vzdelávania a odbornej prípravy pri prispôsobovaní sa digitálnej ére.
- ii) Riešenie otázky rozvoja základných a pokročilých digitálnych zručností a kompetencií na všetkých stupňoch a vo všetkých typoch vzdelávania a odbornej prípravy (vo formálnom a neformálnom vzdelávaní a informálnom učení sa), ako aj v tradičnej, zmiešanej a dištančnej výučbe a vzdelávaní v záujme zvládnutia technologickej a digitálnej transformácie hospodárstva a spoločnosti.
- iii) Zintenzívnenie výmeny najlepších postupov a vykonávania opatrení zahrnutých v akčnom pláne digitálneho vzdelávania na roky 2021 – 2027, preskúmanie možností podpory integrovanejšieho prístupu k tvorbe politiky digitálneho vzdelávania prípadným zriadením európskeho centra digitálneho vzdelávania.
- iv) Mobilizácia odborných znalostí a zdrojov na vytváranie sietí a podpora tvorivých prístupov v ekologickom vzdelávaní, napr. prostredníctvom plánovanej Koalície pre vzdelávanie v záujme klímy.
- v) Podpora perspektív environmentálnej udržateľnosti vo všetkých učebných plánoch na všetkých stupňoch vzdelávania a odbornej prípravy a v rámci interdisciplinárneho prístupu a podpora vzdelávacích koncepcií, ako sú Vzdelávanie pre udržateľný rozvoj a Vzdelávanie ku globálnemu občianstvu, aby sa občanom umožnilo prispievať k udržateľnému rozvoju.
- vi) Podpora novej udržateľnej infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy a renovácia existujúcich budov („ekologizácia vzdelávacej infraštruktúry“).